

POSTANOWIENIE

Dnia 9 maja 2013 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Krzyków we Wrocławiu, Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Iwona Popiołek - Sikora

Protokolant: Katarzyna Wojciechowska

po rozpoznaniu w dniu 25 kwietnia 2013r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z wniosku (...) sp. z o.o. we W.

przy udziale P. M.

o stwierdzenie zasiedzenia służebności przesyłu

postanawia:

I. oddalić wniosek;

II. zasądza od wnioskodawcy na rzecz uczestnika kwotę 257 zł tytułem kosztów postępowania.

UZASADNIENIE

Wnioskiem z dnia 5 kwietnia 2011 r. (...) sp. z o.o. we W. przy udziale P. M. domagała się stwierdzenia, iż nabyła przez zasiedzenie w dniu 2 marca 1999 r. nieodpłatną i bezterminową służebność gruntową, odpowiadającą służebności przesyłu, obciążającą nieruchomość położoną przy al. (...) we W., stanowiącą działkę nr (...), objęte księgą wieczystą nr (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Krzyków polegającą na:

1. możliwość korzystania przez (...) sp. z o.o. we W. z nieruchomości gruntowych położoną przy al. (...) we W., stanowiącą działkę nr (...), objęte księgą wieczystą nr (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Krzyków, w celu położenia, utrzymywania i eksploatacji na tej nieruchomości sieci ciepłowniczej, zgodnie z jej przeznaczeniem, w tym swobodnego wejścia lub przejazdu na tę nieruchomość w każdym czasie w celu wykonywania czynności związanych z eksploatacją, konserwacją lub remontem sieci ciepłowniczej;

2. zakazie dokonywania przez każdorazowego właściciela lub użytkownika wieczystego nieruchomości położonych przy al. (...) we W., stanowiącą działkę nr (...), objęte księgą wieczystą nr (...), prowadzoną przez Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Krzyków, działań mogących uszkodzić sieć ciepłowniczą przebiegającą przez tę nieruchomość.

W uzasadnieniu wniosku wnioskodawca podał, że przez nieruchomości przy al. (...) przebiega sieć ciepłownicza wchodząca w skład przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. Na sieć składają się: kanałowa sieć tranzytowa, komora ciepłownicza K-211 (obecnie K-VI/44/19), przyłącze do budynku al. (...).

Dalej wskazano, że sieć ciepłownicza posadowiona na nieruchomości uczestnika powstała w roku 1976. Sieć została przekazana wnioskodawcy w dniu 1 marca 1979 r. i wprowadzona do ewidencji jako środek trwały. Z tym też dniem rozpoczęło się korzystanie z sieci, i od tego też dnia wnioskodawca jest właścicielem sieci.

Wnioskodawca podniósł, iż jest następcą prawnym Miejskiego Przedsiębiorstwa (...).

Wnioskodawca wskazał, że sieć ciepłownicza była wynikiem legalnej inwestycji. Jej legalność nigdy nie była kwestionowana przez uczestnika postępowania. Wskazał, że tego typu inwestycja nie mogła zostać zrealizowana bez odpowiednich zezwoleń oraz bez zgody ówczesnego właściciela nieruchomości. Uznać zatem należało, zdaniem wnioskodawcy, że właściciel nieruchomości dobrowolnie zezwolił na ograniczenie jego prawa własności. Domniemanie zgody poprzedniego właściciela oraz legalność inwestycji powoduje obowiązek respektowania przez jej nabywcę nałożonych na nieruchomość ograniczeń, tym bardziej że nabywca miał pełną świadomość ich istnienia.

Nadto wskazał, że od momentu posadowienia sieci, okresowo dokonywał jej przeglądów. A zatem korzystał z nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności przesyłu.

Dobra wiara wnioskodawcy opiera się na jego przekonaniu co do przysługującego mu prawa, ale również na tym, że miał on pełne prawo przypuszczać, iż właściciel nieruchomości godzi się na ograniczenie jego prawa w zakresie korzystania przez wnioskodawcę ze służebności.

A zatem, zdaniem wnioskodawcy, wobec faktu, że korzystał z trwałego i widocznego urządzenia w dobrej wierze przez wymagany prawem okres 20 lat, jak również wobec zachowania wymaganej prawem ciągłości posiadania, należało stwierdzić, że spełnione zostały przesłanki nabycia służebności w drodze zasiedzenia.

W odpowiedzi na wniosek uczestnik wniósł o oddalenie wniosku i zasądzenie na ich rzecz od wnioskodawcy kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Uczestnik wskazał, że zgodnie z przyjętą linią orzecznictwa przedsiębiorstwa państwowego nie można uznać w okresie od 1 lutego 1989r. za samoistnego posiadacza nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności gruntowej. Oznacza to, że niedopuszczalne jest zaliczanie posiadania przez przedsiębiorstwo państwowe wykonywanego przed tą datą do okresu potrzebnego do nabycia służebności przez zasiedzenie przez następcę prawnego tego przedsiębiorstwa.

Uczestnik zarzucał, że inwestor (...) było przedsiębiorstwem komunalnym, którego właścicielem była jednostka samorządu terytorialnego – Gmina W.. Uczestnik podał, że można mówić o rozpoczęciu biegu terminu zasiedzenia najwcześniej z dniem 23.04.1993r., gdyż wtedy doszło do przekształcenia (...) w (...) Spółkę (...).

Nadto uczestnik zarzucił, że nie można mówić o dobrej wierze po stronie wnioskodawcy. Właściciel nigdy nie godził się na ograniczenie swojego prawa własności, o czym świadczy złożony wniosek o ustanowienie służebności przesyłu. Zdaniem uczestnika trudno interpretować przyzwolenia np. na naprawy sieci, skoro uczestnik jest do niej podłączony. Wskazał, że jest to dla niego sytuacja przymusowa, a brak zgody na jej podłączenie czy naprawę spowodowałby pozbawienie dostępu do sieci.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Nieruchomość gruntowa położona przy ul. ul. (...) we W., stanowiąca działkę nr (...), objęta jest księgą wieczystą nr (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Krzyków. Właścicielami powyższej nieruchomości jest P. M..

Dowód: akta KW nr (...) w załączeniu;

Na sieć ciepłowniczą składają się kanałowa sieć tranzytowa, komora ciepłownicza K-211 (obecnie K-VI/44/19), przyłączy do budynku al. (...). Sieć ciepłownicza posadowiona na nieruchomości będącej własnością uczestnika powstała w roku 1976.

W dniu 1 marca 1979 r. sieć została protokolarnie przekazana Miejskiemu Przedsiębiorstwu (...) – poprzednikowi prawnemu wnioskodawcy i wprowadzona do ewidencji jako środek trwały. Wnioskodawca jest następcą prawnym (...).

Dowód: bezsporne pomiędzy stronami, a nadto:

- projekt Sieci (...), k. 41,
- odpis uzgodnień, k. 63-65,
- zgoda na podłączenia do sieci z dnia 19 grudnia 1989r., k. 66,
- protokół zdawczo – odbiorczy, k. 61,
- protokół, k. 62,
- Uchwała nr XXXIV/221/91 Rady Miejskiej W.z dnia 18 grudnia 1991 r. Akt notarialny nr rep.(...)z 23 kwietnia 1993r., k. 42-53,
- Postanowienie Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Fabrycznej z dnia 27.12.2005 r. oraz z dnia 31 grudnia 2008 r. , 59,60
- odpis z KRS wnioskodawcy, k. 12-22;

Uczestnik postępowania jest właścicielem przedmiotowej nieruchomości od 5 lat. Wcześniej właścicielami byli jego rodzice. Sieć ciepłownicza, znajdująca się na nieruchomości, będącej we własności uczestnika i stanowi trwałe urządzenie. Widać jedynie dwie studzienki oddalone od ściany domu o 3 metry. Studzienki wystają ponad ziemię na około 5 cm. Uczestnik postępowania na nieruchomości prowadzi warsztat ogumienia, brama wjazdowa jest cały czas otwarta, jednak gdyby ktoś przyszedł dokonywać konserwacji instalacji ciepłowniczej to uczestnik zauważyłby to.

Wnioskodawca przez swoich pracowników korzystał z powyższej infrastruktury, dokonując napraw i konserwacji w miarę potrzeby, zleca wykonanie niezbędnych prac budowlanych celem prawidłowego utrzymania przepompowni i sieci. Wyglądało to w ten sposób, że zawsze uzgadniał z właścicielem nieruchomości termin dokonania przeglądu lub konserwacji, a jeżeli właściciel nie było pracownik wnioskodawcy, czy też jego poprzednika zostawiał kartkę, aby umówić termin.

Dowód: -przesłuchanie uczestnika P. M., k. 163-164,

- zeznania świadka P. Z. k. 165-166,
- zeznania świadka W. D., 178-179,
- rysunek, k. 100,
- ewidencja konserwacji i przeglądów, k. 101-102,
- protokół przeglądu komór ciepłowniczych, k. 103,

Uchwałą nr XXXIV/221/91 Rady Miejskiej W.z dnia 18 grudnia 1991 r. dokonano wyboru organizacyjno- prawnej formy prowadzenia działalności wykonywanej dotychczas przez Miejskie Przedsiębiorstwo (...). Nowo utworzona spółka miała przejąć w całości majątek oraz prawa i zobowiązania (...). W dniu 23 kwietnia 1993 r. dokonano przekształcenia przedsiębiorstwa komunalnego w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością - Miejskie (...) sp. z o.o.(...) sp. z o.o.przekształciło się w spółkę akcyjną. Postanowieniem z dnia 27 grudnia 2005 r. dokonano zmiany w rejestrze poprzez zmianę firmy: z Miejskiego Przedsiębiorstwa (...) Spółka Akcyjna (...) Spółka Akcyjna. Z kolei (...) Spółka Akcyjnazostała przejęta przez (...) sp.z o.o.

Dowód: - Uchwała nr XXXIV/221/91 Rady Miejskiej W. z dnia 18 grudnia 1991 r. Akt notarialny nr rep.A 1110/1993 z 23 kwietnia 1993r., k. 42-53,

- Postanowienie Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Fabrycznej z dnia 27.12.2005 r. oraz z dnia 31 grudnia 2008 r. , 59,60

- odpis z KRS wnioskodawcy, k. 12-22;

Dnia 7 lutego 2011 r. uczestnik postępowania wystąpił do Sądu o ustanowienie służebności przesyłu. Sprawa jest nadal w toku.

Okoliczność znana Sądowi z urzędu.

Sąd zważył, co następuje:

Wniosek o stwierdzenie zasiedzenia służebności przesyłu nie zasługiwał na uwzględnienie.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd ustalił w oparciu o dokumenty, niekwestionowane przez żadną ze stron: decyzje administracyjne, protokoły, dokumentację techniczną budowy sieci, dokumentację dotyczącą kontroli stanu technicznego sieci i pozostałej infrastruktury przesyłowej, odpis z księgi wieczystej nieruchomości obciążonej, a także zeznania świadków.

Żądaniem wniosku w niniejszej sprawie było stwierdzenie zasiedzenia przez wnioskodawcę służebności przesyłu.

Przed przystąpieniem do rozważań nad zasadnością wniosku należy wskazać, iż w sprawie bezsporne było, iż na nieruchomości położonej we W. przy ul. (...) we W., stanowiącą działkę nr (...) dla której Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Krzyków prowadzi księgę wieczystą nr (...), znajduje się sieć ciepłownicza wchodząca w skład przedsiębiorstwa energetycznego – wnioskodawcy w niniejszej sprawie.

Sieć ciepłownicza posadowiona na nieruchomości będącej własnością uczestnika powstała w roku 1976.

W dniu 1 marca 1979r. sieć została protokolarnie przekazana Miejskiemu Przedsiębiorstwu (...) – poprzednikowi prawnemu wnioskodawcy i wprowadzona do ewidencji jako środek trwały.

Inwestycja ta została zakończona w 1979 r. i w tym też roku zaczęła być eksploatowana. Pierwotnie przez przedsiębiorstwo państwowe – Miejskie Przedsiębiorstwo (...). Cała sieć ciepłownicza została przekazana (...)jako środek trwały. Następnie Miejskie Przedsiębiorstwo (...)zostało przekształcone w (...) spółkę (...), które działało pod firmą Miejskie Przedsiębiorstwo (...) (prywatyzacja nastąpiła w 1993 r.). W 2005 r. (...) zmieniło nazwę na (...) S.A.W 2008 r. nastąpiło przeniesienie całego majątku (...) S.A.na (...) Sp. z o.o.Dokonano powyższego w trybie art. 492§1 pkt 1 ksh. Wnioskodawca wykazał zatem, że jest następcą prawnym przedsiębiorstwa państwowego, które w 1979 r. korzystało z nieruchomości gruntowej położonej przy ul. (...), eksploatując sieć ciepłowniczą stanowiącą jej własność.

Nie ma zatem wątpliwości co do tego, że od 1979r. sporna sieć ciepłownicza była w posiadaniu przedsiębiorstwa państwowego stając się następnie własnością spółki (...). W ocenie Sądu wnioskodawca jednak nie wykazał w toku niniejszego postępowania, że poprzednicy prawni F. P. and H., jak również sam wnioskodawca, od 1979 r. korzystali z nieruchomości pozostającej obecnie we własności uczestnika celem utrzymywania na tej nieruchomości sieci ciepłowniczej zgodnie z jej przeznaczeniem. Nie zostało wykazane, że dokonywali konserwacji i przeglądów sieci, że mieli swobodny i niczym nieograniczony dostęp do sieci, przebiegającej przez nieruchomość wnioskodawcy.

W ocenie Sądu wnioskodawca nie wykazał, że korzystał z nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności – obecnie służebności przesyłu. Należało zatem rozważyć, czy wnioskodawca mógł nabyć ową służebność poprzez jej zasiedzenie.

Dopuszczalność nabycia służebności przez przedsiębiorstwo w drodze zasiedzenia jest niekwestionowane zarówno w doktrynie jak i orzecznictwie. Zasiedzenie jest sposobem nabycia własności lub ograniczonego prawa rzeczowego (służebności gruntowej) przez upływ oznaczonego w ustawie czasu (20 lub 30 lat). W orzecznictwie podkreślono,

iż możliwość nabycia służebności gruntowej przez zasiedzenie stanowi jej cechę wyróżniającą w tym znaczeniu, że służebność gruntowa jest jedynym ograniczonym prawem rzeczowym, które może powstać ex lege w wyniku zasiedzenia (tak SN w uchwale 7 sędziów z dnia 9 sierpnia 2011 r., III CZP 10/11, OSNC 2011, nr 12, poz. 129). Przepisy o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie stosuje się odpowiednio do zasiedzenia służebności, co oznacza, że znajdują odpowiednie zastosowanie art. 172-173 i art. 175-176 kc. Stosowany odpowiednio art. 172 kc przewiduje, że posiadacz służebności gruntowej nabywa tę służebność, jeżeli posiada ją nieprzerwanie od lat 20, będąc w dobrej wierze. Posiadacz w złej wierze nabywa służebność dopiero po upływie 30 lat. Definicja posiadacza służebności zawarta jest w art. 352 kc.

W myśl §1 art. 352 kc, kto faktycznie korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności, jest posiadaczem służebności. Posiadanie to może prowadzić do nabycia służebności gruntowej przez zasiedzenie tylko w wypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia. Powyższe oznacza, że przesłanką zasiedzenia jest posiadanie służebności polegające na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia znajdującego się na cudzej nieruchomości w takim zakresie i w taki sposób, w jaki czyniłaby to osoba, której przysługuje służebność. Chodzi tu zatem o korzystanie z nieruchomości będące przejawem władztwa nad nią w takim zakresie, w jakim uprawnia do niego służebność gruntowa. Władztwo to – zgodnie z art. 336 kc – jest posiadaniem zależnym nieruchomości. Należy również zauważyć, że posiadanie prowadzące do nabycia służebności gruntowej ma inny charakter niż posiadanie prowadzące do nabycia własności przez zasiedzenie, nie musi być bowiem wykonywane w sposób ciągły, lecz stosownie do potrzeb (vide: postanowienie SN z dnia 04 października 2006 r., sygn. II CSK 119/06).

Reasumując, przesłankami zasiedzenia służebności są – posiadanie służebności, polegające na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia w zakresie odpowiadającym treści określonej służebności i upływ oznaczonego w ustawie czasu: 20 lat lub 30 w zależności od tego czy posiadacz w momencie objęcia służebności był w dobrej czy w złej wierze.

Nadto ponieważ w niniejszej sprawie wnioskodawca domagał się ustalenia, że nabył przez zasiedzenie służebność przesyłu – uwzględniając okoliczność, że służebność ta została uregulowana dopiero ustawą z dnia 30 maja 2008 r. nowelizującą Kodeks cywilny, która weszła w życie z dniem 3 sierpnia 2008 r. należało pochylić się nad kwestią, czy przedmiotem wniosku winno być stwierdzenie zasiedzenia służebności przesyłu czy też służebności gruntowej odpowiadającej służebności przesyłu. Wskazać należy, iż istota uprawnienia, jakie służebność przesyłu daje przedsiębiorcy przesyłowemu, polega na tym, że przedsiębiorca może korzystać z obciążonej nieruchomości w granicach określonych przeznaczeniem tych urządzeń - a więc przede wszystkim w celu ich bieżącej eksploatacji, konserwacji i dozoru. W aktualnie obowiązującym stanie prawnym, po wejściu w życie nowelizacji z dnia 30 maja 2008 roku, w tym samym trybie i pod tymi samymi warunkami - na zasadzie art. 292 k.c. w zw. z art. 305(4) k.c. - możliwe jest nabycie przez zasiedzenie również służebności przesyłu.

Do okresu posiadania służebności przesyłu prowadzącego do zasiedzenia można wliczyć okres posiadania służebności, który przed dniem 3 sierpnia 2008 roku uzasadniał nabycie służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Innymi słowy, jeżeli stan faktyczny istniejący przed wejściem w życie omawianej nowelizacji prowadził do zasiedzenia służebności gruntowej, to wówczas można go zaliczyć na poczet okresu wymaganego do zasiedzenia służebności przesyłu. W sytuacji zatem gdy posiadanie trwało w znacznej mierze pod rządami prawa nieznanego jeszcze instytucji służebności przesyłu kolizję tę należy rozstrzygnąć przy zastosowaniu reguły *lex specialis derogat legi generali* i uznać, że jeżeli spełnione są przesłanki zasiedzenia tak służebności gruntowej, jaki i służebności przesyłu, to dochodzi do nabycia służebności przesyłu, jako prawa o węższym zakresie zastosowania (**M. Godlewski**, Zasiedzenie służebności przesyłu, **Monitor Prawniczy 2010, nr 7, s. 391 – 393**). W ocenie Sądu rozpoznającego niniejszą sprawę rozstrzygającą powyższą kwestię ma ustalenie, kiedy doszło do zasiedzenia służebności, mianowicie jeżeli termin prowadzący do zasiedzenia służebności upłynął przed dniem 03 sierpnia 2008 r., Sąd stwierdza nabycie służebności gruntowej odpowiadającej służebności przesyłu na podstawie przepisów art. 292 kc. W przeciwnym wypadku Sąd stwierdza zasiedzenie służebności przesyłu stosując obok przepisów 172-176, 292 również art. 305(1-4) kc.

Wskazać także należy, iż ustanowienie służebności następuje na rzecz przedsiębiorcy, a jej nabycie w drodze zasiedzenia następuje przez przedsiębiorcę, a nie na rzecz właściciela nieruchomości władnącej czy przez takiego właściciela. Przy instytucji przesyłu nie kategoria nieruchomości władnącej w ogóle nie występuje. Oznaczenie zatem takiej nieruchomości nie jest potrzebne (vide: uchwała SN z dnia 07 października 2008 r. III CZP 89/08).

Odnosząc powyższe do sytuacji faktycznej i prawnej wnioskodawcy wskazać należało, iż spółka (...) nie wykazała, że korzysta z trwałego i widocznego urządzenia. Cała infrastruktura ma charakter urządzenia trwałego. Zeznający w sprawie świadkowie: P. Z. i W. D. potwierdzili, że infrastruktura przesyłowa posadowiona nieruchomości położonej przy ul. (...) jest widoczna, o tyle, że widać dwie studzienki oddalone od domu uczestnika o 2-3 metry. Pracownicy wnioskodawcy: W. D., P. Z., podali, że pracownicy wnioskodawca zawsze umawiali się z właścicielem nieruchomości, kiedy mogą mieć dostęp na teren przedmiotowej nieruchomości. Zeznali, że nieruchomość jest i była ogrodzona, a właściciela często nie było, więc zostawiali kartkę z prośbą o udostępnienie terenu i telefon. Zeznali, że właściciel zawsze ich wpuszczał i nigdy nie robił z tego powodu problemu. Poza sporem – w świetle powyższego – jest zatem korzystanie z nieruchomości położonej przy al. (...) w celu położenia, utrzymania, eksploatacji sieci ciepłowniczej, jednak nie w sposób swobodny tylko całkowicie uzależniony od właścicieli nieruchomości. O tym, że pracownicy dokonywali konserwacji sieci przebiegającej przez przedmiotową nieruchomość świadczy również dokumentacja zawarta na kartach 100-104 akt. Jednak z dokumentacji tej wynika, że korzystanie miało miejsce od 1999 r.

W świetle powyższego należało zatem rozważyć, czy nastąpił wymagany ustawą upływ czasu pozwalający na zasiedzenie służebności o treści wskazanej wyżej. Mianowicie, zgodnie z art. 172 kc w zw.z art. 292 kc i 305(4)kc do zasiedzenia służebności przesyłu konieczne jest nieprzerwane posiadanie służebności przez okres 20 lat w razie uzyskania posiadania w dobrej wierze i 30 lat w razie uzyskania posiadania w złej wierze. Przez pojęcie dobrej wiary rozumie się usprawiedliwioną nieznajomość prawdziwego stanu rzeczy polegającego zwykle na istnieniu jakiegoś prawa lub stosunku prawnego. Na pojęcie dobrej wiary składają się przeświadczenie o istnieniu prawa, błędność tego przeświadczenia oraz możliwość usprawiedliwienia błędu w danych okolicznościach. Przeciwnieństwem dobrej wiary jest zła wiara, przez którą z kolei rozumie się znajomość prawdziwego stanu rzeczy oraz nieusprawiedliwioną niewiedzę o tym stanie rzeczy. W złej wierze jest zatem ten kto wie albo powinien wiedzieć o tym, że dane prawo mu nie przysługuje.

Wobec powyższego konieczne było ustalenie daty, od której bieg zasiedzenia mógł się rozpocząć, a co za tym idzie, kiedy nastąpiło zasiedzenie służebności. W tym miejscu nadto wypada zaznaczyć, iż orzeczenie stwierdzające zasiedzenie służebności ma charakter deklaratoryjny. Sąd jedynie stwierdza, że doszło do nabycia służebności o określonej treści z mocy prawa – potwierdza jedynie istniejący stan rzeczy.

Dla określenia daty rozpoczęcia biegu zasiedzenia istotne znaczenie ma ustalenie, od kiedy możemy mówić w przypadku przedsiębiorstwa państwowego o posiadaniu samoistnym danego prawa, tj. od kiedy przedsiębiorstwo państwowe mogło nabywać na swoją rzecz – a nie na rzecz Skarbu Państwa - określone prawa. Podać należy, iż posiadanie służebności przez przedsiębiorstwa państwowe przed dniem 01 lutego 1989 r., tj. przed datą wejścia w życie nowelizacji kodeksu cywilnego z dnia 31 stycznia 1989 r. (art. 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny, Dz. U. Nr 3, poz. 11) nie miało samoistnego charakteru (nabywanie praw następowało na rzecz Skarbu Państwa) i nie wlicza się go do okresów zasiedzenia. Zatem okoliczność korzystania z nieruchomości przy ul. (...) we W. od 1979 r., od kiedy to oddano (...) sieć ciepłowniczą do eksploatacji nie mogła stanowić o dacie objęcia posiadania służebności. Pierwszą datą, która mogłaby stanowić ewentualnie o rozpoczęciu biegu zasiedzenia jest dzień 01 lutego 1989 r. Po znowelizowaniu art. 128 k.c., co nastąpiło z dniem 1 lutego 1989 r., własność państwowa przysługiwała Skarbowi Państwa albo innym państwowym osobom prawnym. Dopiero od tej chwili przedsiębiorstwo państwowe, będące poprzednikiem prawnym wnioskodawcy, mogło nabyć prawa (w tym prawo służebności gruntowej) na swoją rzecz, nie zaś na rzecz Skarbu Państwa, bowiem doszło do rozdzielenia osoby posiadacza służebności przesyłu oraz osoby właściciela nieruchomości obciążonej. Jednakże -co nie może umykać z pola widzenia Sądu - właścicielem sprornej nieruchomości był Skarb Państwa. Przy czym jeśli właścicielem nieruchomości obciążonej jak i posiadaczem służebności gruntowej przesyłu był Skarb Państwa, nie mogło w ogóle w tym czasie dojść do zasiedzenia służebności

gruntowej przesyłu, skoro właściciel nie może nabyć przez zasiedzenie służebności gruntowej na nieruchomości stanowiącej jego własność. Powyższe wymagało zatem ustalenia możliwości nabycia przez zasiedzenie nieruchomości państwowej. Jest to o tyle istotne, że do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. (Dz. U. Nr 55, poz. 321) nowelizującej kodeks cywilny wyłączona na mocy art. 177 kc była możliwość nabycia przez zasiedzenie własności nieruchomości państwowych, przy istnieniu zasady jedności własności państwowej (z art. 128 kc - również skreślonego). Zasiedzenie przeciwko Skarbowi Państwa mogło biec zatem od dnia jej wejścia w życie, co nastąpiło dopiero z dniem 01 października 1990 r. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 grudnia 2009 r. (IV CSK 291/09) stwierdził, że w okresie przed wejściem w życie nowelizacji kodeksu cywilnego (ustawa z dnia 31 stycznia 1989 r., Dz. U. Nr 3, poz. 1), znoszącej zasadę tzw. jednolitej własności państwowej, czyli przed dniem 1 lutego 1989 r., państwowe osoby prawne (w tym przedsiębiorstwa państwowe) wykonywały uprawnienia związane z własnością nieruchomości wprawdzie we własnym imieniu, ale na rzecz Skarbu Państwa, jako jedyne go dysponenta własności państwowej. Dlatego też skutki prawne związane z posiadaniem samoistnym w tamtym okresie przez przedsiębiorstwo państwowe nieruchomości mogły powstać tylko na rzecz Skarbu Państwa, a nie na rzecz tego przedsiębiorstwa (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2003 r., V CK 24/03, niepubl.). Konsekwencją tamtego stanu prawnego jest stanowisko, wyrażone przez Sąd Najwyższy w postanowieniach z dnia 10 lipca 2008 r., III CSK 73/08 oraz z dnia 16 października 2009 r., II CSK 103/09, że przedsiębiorstwa państwowego nie można uznać w okresie do 1 lutego 1989 r. za samoistnego posiadacza nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności gruntowej (art. 352 k.c.). Oznacza to, że niedopuszczalne jest zaliczanie posiadania przez przedsiębiorstwo państwowe wykonywanego przed tą datą do okresu potrzebnego do nabycia służebności przez zasiedzenie przez następcę prawnego tego przedsiębiorstwa.

W wyroku z dnia 12 stycznia 2012 r. (IV CSK 183/11) Sąd Najwyższy uznał natomiast, że przyjęcie za niedopuszczalne zaliczenia posiadania przez to przedsiębiorstwo wykonywanego przed tym dniem do okresu potrzebnego do nabycia służebności przez zasiedzenie przez następcę prawnego tego przedsiębiorstwa jak również uznanie, że z wejściem w życie ustawy z dnia 27 kwietnia 1989 r. o przedsiębiorstwie państwowym "P." na P. jako podmiot odrębny od Skarbu Państwa zostało przeniesione posiadanie wykonywane dotychczas przez Skarb Państwa w stosunku do nieruchomości uczestniczki postępowania, jest nietrafne. Wywiódł dalej, że Sąd Najwyższy w składzie siedmiu sędziów wyjaśnił w wyroku z dnia 15 stycznia 2009 r., I CSK 333/07 (OSNC-ZD 2009 D, poz. 97), że zasada jednolitego funduszu własności państwowej nie oznaczała, iż przedsiębiorstwo państwowe nie mogło wystąpić z roszczeniem na podstawie art. 231 § 1 k.c. w stosunku do nieruchomości znajdujących się w jego władztwie. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmowano zgodnie, że wprawdzie ze względu na tę zasadę państwowa osoba prawna nie mogła przeciwstawić Skarbowi Państwa jakichkolwiek własnych uprawnień, jednakże w stosunkach zewnętrznych z osobami trzecimi miała pozycję taką jak właściciel. W konsekwencji wszelkie roszczenia, jakie powstawały ze względu na składniki mienia państwowego pozostające w zarządzie państwowej osoby prawnej, realizowała w imieniu własnym ta osoba (uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 16 października 1961 r., I CO 20/61, OSN 1962, nr II, poz. 41; postanowienie z dnia 14 czerwca 1963 r., I CR 336/63, OSNCP 1964, nr 11, poz. 223; uchwała z dnia 27 czerwca 1984 r., III CZP 28/84, OSNCP 1985, nr 1, poz. 11). O ile więc w relacjach wewnętrznych między Skarbem Państwa a państwową osobą prawną posiadaczem samoistnym nieruchomości państwowej było zawsze państwo, o tyle z punktu widzenia relacji zewnętrznych przedsiębiorstwo państwowe, które władało oddaną mu w zarząd nieruchomością, powinno być uznawane za posiadacza samoistnego nieruchomości niezależnie od tego, czy była to nieruchomość państwowa. E. verbis pogląd ten znalazł wyraz w uzasadnieniu wyroku z dnia 15 kwietnia 1966 r., I CR 80/66 (OSNCP 1967, nr 2, poz. 24), w którym Sąd Najwyższy uznał, że chociaż posiadanie wykonywane przez jednostkę państwową stanowi - w myśl zasady wypowiedzianej w art. 128 § 1 k.c. - posiadanie państwowe, to jednak w wypadku, gdy jego przedmiot znajduje się w zarządzie państwowej osoby prawnej, na zewnątrz ta osoba prawna, a nie Skarb Państwa występuje - zgodnie z art. 128 § 2 k.c. - jako posiadacz. Przedsiębiorstwo państwowe mogło zatem występować z roszczeniem przewidzianym w art. 231 § 1 k.c., z tym, że, ze względu na zasadę jednolitego funduszu własności państwowej, nabywana nieruchomość stawała się własnością państwową.

Przedstawione rozumowanie, dotyczące posiadania samoistnego nieruchomości, wykonywanego przez przedsiębiorstwo państwowe w okresie obowiązywania art. 128 k.c. w pierwotnym brzmieniu, można tym bardziej odnieść do posiadania w zakresie służebności przesyłu. Sąd Najwyższy podkreślił w postanowieniu z dnia 17 grudnia

2008 r., I CSK 171/08 (OSNC 2010, nr 1, poz. 15), że nie ma żadnych podstaw do przyjęcia, iż posiadanie służebności przesyłowej przez przedsiębiorstwo państwowe przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej kodeks cywilny z 1989 r. nie było posiadaniem w rozumieniu art. 352 § 1 k.c. i nie mogło prowadzić do zasiedzenia. W orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budziła zaś wątpliwości dopuszczalność nabycia w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu w art. 305¹-305⁴ k.c. (wyrok z dnia 11 marca 2005 r., II CK 489/04, niepubl.; postanowienie z dnia 4 października 2006 r., II CSK 119/06, Monitor Prawniczy 2006, nr 21, s. 1128; uchwała z dnia 7 października 2008 r., III CZP 89/08, Biul. SN 2008, nr 10, s. 7).

Sąd Najwyższy uznając jednak w wyroku z dnia 12 stycznia 2012 r., że nie ma żadnych podstaw do przyjęcia, iż posiadanie służebności przesyłowej przez przedsiębiorstwo państwowe przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej kodeks cywilny z 1989 r. nie było posiadaniem w rozumieniu art. 352 § 1 k.c. i nie mogło prowadzić do zasiedzenia, miał na uwadze zupełnie inny stan faktyczny, niż w niniejszej sprawie. W sprawie tej bowiem z wniosku przedsiębiorstwa energetycznego o stwierdzenie zasiedzenia służebności poprzednik prawny wnioskodawcy wybudował na gruncie poprzedników prawnych uczestniczki napowietrzną linię energetyczną i posadawił słupy. W niniejszej sprawie zaś mamy do czynienia z nieruchomością, która do 30 grudnia 1983 r. stanowiła własność Skarbu Państwa, a w tej dacie CZęsława B. stała się użytkownikiem wieczystym tej nieruchomości. W ocenie Sądu, prowadzi do uznania, że na rzecz Skarbu Państwa jako właściciela nieruchomości nie mógł biec termin zasiedzenia. Dopiero od 1 lutego 1989 r., tj. od znowelizowania art. 128 k.c., własność ogólna – narodowa mogła przysługiwać Skarbowi Państwa albo innym państwowym osobom prawnym. Do okresu zatem, który rozpoczął się od dnia 1 października 1990 r. mógł być doliczony tylko okres posiadania służebności gruntowej poprzednika prawnego przedsiębiorstwa liczony od dnia 1 lutego 1989 r. do dnia 30 września 1990 r. Jednak w niniejszej sprawie użytkowanie wieczyste przedmiotowej nieruchomości przeszło na K. B. 30 grudnia 1983 r. i od tej daty można zacząć liczyć bieg terminu zasiedzenia.

W świetle wyżej wskazanych okoliczności, wobec ustalenia, że wnioskodawca nie wykazał nieprzerwane posiadanie służebności przez jego poprzedników prawnych począwszy od przedsiębiorstwa państwowego Miejskiego Przedsiębiorstwa (...) aż po powstałą spółkę (...) z infrastruktury ciepłowniczej oddanej (...) do eksploatacji w 1979 r. stanowiącej trwale i widoczne urządzenie przez okres 30 lat (Sąd uznał bowiem, że posiadacz był w złej wierze) – nie doszło do nabycia przez zasiedzenie służebności przesyłu, obciążającej nieruchomość położoną przy ul. (...) we W., stanowiącą działkę nr (...), objęte księgą wieczystą nr (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Krzyków, polegającą na korzystaniu przez (...) sp. z o.o. we W..

Rozstrzygnięcie o kosztach oparto o treść art. 520§2 kpc. Sąd obciążył wnioskodawcę kosztami w łącznej wysokości 257 zł, na którą składały 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz kwoty 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.